Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 24ης Ιουνίου 2015*

«Αίτηση αναιρέσεως — Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ) — Μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής — Μέθοδος κατά προβολήν υπολογισμού — Διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή — Μη τήρηση της ταχθείσας προθεσμίας — Συνέπειες»

Στην υπόθεση C-263/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 14 Μαΐου 2013,

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον A. Rubio González,

αναιρεσείον,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους J. Baquero Cruz και A. Steiblytė, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσίβλητη,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, S. Rodin, A. Borg Barthet, M. Berger και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

1 Με την αίτησή του το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ισπανία κατά Επιτροπής (T-65/10, T-113/10 και T-138/10, EU:T:2013:93, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό απέρριψε τις προσφυγές του με αίτημα την ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής C(2009) 9270, της 30ής Νοεμβρίου 2009, C(2009) 10678, της 23ης Δεκεμβρίου 2009, και C(2010) 337, της 28ης Ιανουαρίου 2010 (στο εξής, από κοινού: επίδικες αποφάσεις), περί μειώσεως της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ) που είχε χορηγηθεί στο πλαίσιο, αντιστοίχως, του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανδαλουσία» του στόχου 1 (1994-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(94) 3456 της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1994, του επιχειρησιακού προγράμματος «Χώρα των Βάσκων» του στόχου 2 (1997-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(1998) 121 της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 1998, και του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινότητα της Βαλένθια» του στόχου 1 (1994-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(1994) 3043/6 της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 1994.

Το νομικό πλαίσιο

2 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312, σ. 1), «παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός διαχειριζόμενος από τις Κοινότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη».

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Η προθεσμία παραγραφής της δίωξης είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας που ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1. Ωστόσο, οι τομεακοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν μικρότερη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών ετών.»

4 Το ΕΤΠΑ δημιουργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 724/75 του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 14/001, σ. 10), που τροποποιήθηκε επανειλημμένα και, στη συνέχεια, αντικαταστάθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 1985, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1787/84 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 1984, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 169, σ. 1).

5 Το έτος 1988, το καθεστώς των διαρθρωτικών ταμείων μεταρρυθμίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9).

6 Ο κανονισμός 2052/88, που άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1989, έπρεπε να επανεξεταστεί από το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εντός προθεσμίας λήγουσας στις 31 Δεκεμβρίου 1993.

7 Έτσι, ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5), ο οποίος έπρεπε και αυτός να επανεξεταστεί πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1999.

8 Με τους ως άνω κανονισμούς συστάθηκαν τα Διαρθρωτικά ταμεία [το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Προσανατολισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το ΕΤΠΑ], που προορίζονταν προς διόρθωση των κυριοτέρων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως με προώθηση της αναπτύξεως και της διαρθρωτικής αναπροσαρμογής των περιφερειών με αναπτυξιακή υστέρηση (στόχος 1) και με ανασυγκρότηση των περιφερειών, παραμεθόριων περιοχών ή τμημάτων περιοχών (περιλαμβανομένων των περιοχών αγοράς εργασίας και των αστικών κοινοτήτων), που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή (στόχος 2).

9 Το άρθρο 7 του κανονισμού 2052/88, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93 (στο εξής: κανονισμός 2052/88), με τίτλο «Συμβατότητα και έλεγχος», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, από την [Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)] ή από άλλο υφιστάμενο χρηματοδοτικό όργανο πρέπει να συμφωνούν με τις διατάξεις των Συνθηκών και των πράξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτών, καθώς και με τις κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν τους κανόνες ανταγωνισμού, την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και την εφαρμογή της αρχής της ισότητας ευκαιριών ανδρών και γυναικών.»

10 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4253/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88, όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20, στο εξής: κανονισμός 4253/88), ορίζει στο άρθρο 23, με τίτλο «Δημοσιονομικός έλεγχος», τα εξής:

«1. Για να εξασφαλίζεται η επιτυχία των δράσεων που εκτελούν δημόσιοι ή ιδιωτικοί επιχειρηματικοί φορείς, τα κράτη μέλη λαμβάνουν, κατά την υλοποίηση των δράσεων, τα αναγκαία μέτρα ώστε:

— να εξακριβώνεται τακτικά ότι οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα έχουν εκτελεσθεί σωστά,

— να προλαμβάνονται και να διώκονται οι παρατυπίες,

— να ανακτώνται τα απωλεσθέντα κεφάλαια λόγω κατάχρησης ή παράλειψης. Το κράτος μέλος ευθύνεται επικουρικά για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, εκτός αν το κράτος μέλος και/ή ο ενδιάμεσος και/ή ο επιχειρηματικός φορέας αποδείξουν ότι δεν ευθύνονται για την κατάχρηση ή την παράλειψη. [...]

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα μέτρα που λαμβάνονται για τον σκοπό αυτό και, κυρίως, κοινοποιούν στην Επιτροπή την περιγραφή των συστημάτων ελέγχου και διαχείρισης που θεσπίζονται για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική υλοποίηση των ενεργειών. Ενημερώνουν την Επιτροπή για την πορεία των διοικητικών και νομικών διώξεων.

[...]

2. Με την επιφύλαξη των ελέγχων που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και με την επιφύλαξη του άρθρου 206 της Συνθήκης [ΕΟΚ] και κάθε ελέγχου που διεξάγεται δυνάμει του άρθρου 209, στοιχείο γ', της Συνθήκης, μόνιμοι ή άλλοι υπάλληλοι της Επιτροπής μπορούν να ασκούν επιτόπιους ελέγχους, ιδίως με δειγματοληψία, των ενεργειών που χρηματοδοτούν τα διαρθρωτικά ταμεία και των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου.

[...]

3. Επί τρία έτη μετά την τελευταία πληρωμή για μια δράση, ο αρμόδιος οργανισμός και [οι αρμόδιες] αρχές τηρούν στη διάθεση της Επιτροπής όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα τα σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους που αφορούν την εν λόγω δράση.»

11 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, με τίτλο «Μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο, αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

[...]»

12 Κατά το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4254/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 374, σ. 15), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2083/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 34), με τίτλο «Έλεγχος συμβατότητας», «στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που χαρακτηρίζουν την εκάστοτε πολιτική, τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τα στοιχεία που αφορούν την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού [...] 2052/88.»

13 Η Επιτροπή, αφού διαβουλεύθηκε με τη συμβουλευτική επιτροπή για την ανάπτυξη και τη μετατροπή των περιφερειών και την προβλεπόμενη στο άρθρο 147 της Συνθήκης ΕΚ επιτροπή και στηριζόμενη στο άρθρο 23 του κανονισμού 4253/88, εξέδωσε σειρά εκτελεστικών κανονισμών, μεταξύ των οποίων ο κανονισμός (ΕΚ) 2064/97, της 15ης Οκτωβρίου 1997, για τον καθορισμό των λεπτομερών διατάξεων του κανονισμού 4253/88 όσον αφορά τον δημοσιονομικό έλεγχο που διενεργείται από τα κράτη μέλη επί των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΕ L 290, σ. 1).

14 Το άρθρο 8 του κανονισμού 2064/97 προβλέπει τα εξής:

«1. Το αργότερο κατά τη στιγμή της αίτησης για την τελική πληρωμή και την τελική δήλωση των δαπανών για κάθε μορφή παρέμβασης, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, δήλωση, [...] η οποία συντάσσεται από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο λειτουργικά ανεξάρτητο από την υπηρεσία υλοποίησης. Η δήλωση αυτή αναφέρει συνοπτικά τα πορίσματα των ελέγχων που διεξήχθησαν κατά τα προηγούμενα έτη και παρέχει ένα γενικό συμπέρασμα σχετικά με την εγκυρότητα της αίτησης για την τελική πληρωμή και σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των δράσεων που περιλαμβάνονται στην τελική δήλωση δαπανών.

2. Εάν η ύπαρξη σημαντικών ελλείψεων ως προς τη διαχείριση ή τον έλεγχο ή εάν η μεγάλη συχνότητα των διαπιστωθεισών παρατυπιών δεν επιτρέπουν την παροχή συνολικής βεβαίωσης σχετικά με την εγκυρότητα της αίτησης για τελική πληρωμή και την τελική δήλωση δαπανών, η [κατά την παράγραφο 1] δήλωση αναφέρεται στις εν λόγω περιπτώσεις και περιλαμβάνει εκτιμήσεις σχετικά με την έκταση του προβλήματος και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις του.

Στην εν λόγω περίπτωση η Επιτροπή δύναται να απαιτήσει τη διεξαγωγή περαιτέρω ελέγχου με σκοπό τον εντοπισμό και τη διόρθωση των παρατυπιών εντός συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.»

15 Στις 15 Οκτωβρίου 1997 η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης «Εσωτερικούς προσανατολισμούς αφορώντες τις αμιγείς οικονομικές διορθώσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4253/88». Στα σημεία 5 και 6 του εν λόγω κειμένου, η Επιτροπή εκθέτει ειδικότερα ότι, κατά παρέκκλιση από τον κανόνα ότι οποιαδήποτε αμιγής οικονομική διόρθωση αφορά αποκλειστικά την ή τις παρατυπίες που επισημάνθηκαν, προβλέπεται σημαντικότερη οικονομική διόρθωση μολοντούτο σε περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή έχει βασίμους λόγους να θεωρεί ότι η παρατυπία είναι συστηματική και ότι, συνακόλουθα, απηχεί συστηματική ανεπάρκεια διαχειρίσεως, συνήθους ελέγχου ή ελέγχου εκ μέρους ελεγκτών που μπορεί να συναντηθεί σε ολόκληρη σειρά παρεμφερών περιπτώσεων. Για να πραγματοποιήσει μια τέτοια δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή προβαίνει σε προβολή επιμέρους στοιχείων στο σύνολο, δηλαδή λαμβάνει υπόψη τον βαθμό και την ιδιομορφία της εμπλεκομένης στην ως άνω υστέρηση διοικητικής δομής καθώς και την πιθανή έκταση της καταχρήσεως.

16 Οι κανονισμοί 2052/88 και 4253/88 καταργήθηκαν, από 1ης Ιανουαρίου 2000, με τον κανονισμό (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΕ L 161, σ. 1).

17 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1260/1999, ο κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή στο ΕΤΠΑ, στο ΕΚΤ, στο ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, και στο Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

18 Κατά το άρθρο 39 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Δημοσιονομικές διορθώσεις»:

«1. Τα κράτη μέλη φέρουν κατά πρώτο λόγο την ευθύνη για τη δίωξη των παρατυπιών, ενεργώντας κατόπιν αποδείξεων για οιαδήποτε μείζονα τροποποίηση επηρεάζει τη φύση ή τους όρους εφαρμογής ή ελέγχου μιας παρέμβασης, και πραγματοποιώντας τις αναγκαίες δημοσιονομικές διορθώσεις.

Το κράτος μέλος πραγματοποιεί τις δημοσιονομικές διορθώσεις που απαιτούνται σε σχέση με την επιμέρους ή τη συστηματικής φύσεως παρατυπία. Οι διορθώσεις που πραγματοποιούνται από το κράτος μέλος συνίστανται σε ολική ή μερική κατάργηση της σχετικής κοινοτικής συμμετοχής. Τα κοινοτικά κονδύλια που ελευθερώνονται με τον τρόπο αυτό, μπορούν να διατεθούν εκ νέου από το κράτος μέλος στη συγκεκριμένη παρέμβαση, τηρουμένων των λεπτομερών κανόνων που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 53, παράγραφος 2.

2. Αν, μετά την ολοκλήρωση των αναγκαίων επαληθεύσεων, η Επιτροπή διαπιστώνει:

α) ότι ένα κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της παραγράφου 1

ή

β) ότι το σύνολο ή μέρος μιας πράξης δεν δικαιολογεί ούτε μέρος ούτε το σύνολο της συμμετοχής των Ταμείων

ή

γ) ότι υφίστανται σοβαρές ελλείψεις στα συστήματα διαχείρισης ή ελέγχου, ικανές να προκαλέσουν ανωμαλίες συστηματικής φύσεως,

η Επιτροπή αναστέλλει τις σχετικές ενδιάμεσες πληρωμές και, αφού εκθέσει τους λόγους, ζητεί από το κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του και, αν απαιτείται, να προβεί σε διορθώσεις εντός τακτής προθεσμίας.

Εάν το κράτος μέλος έχει αντιρρήσεις σχετικά με τις παρατηρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή, το κράτος μέλος καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, κατά την οποία οι δύο πλευρές, σε συνεργασία βασιζόμενη στην εταιρική σχέση, καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που πρέπει να συναχθούν από αυτές.

3. Μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή, εάν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία και εάν το κράτος μέλος δεν έχει προβεί στις διορθώσεις, και λαμβάνοντας υπόψη τις τυχόν παρατηρήσεις του κράτους μέλους, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει εντός τριών μηνών:

α) να μειώσει την πληρωμή έναντι [...]

ή

β) να πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, καταργώντας εν όλω ή εν μέρει τη συμμετοχή των Ταμείων στη συγκεκριμένη παρέμβαση.

Όταν αποφασίζει για το ποσό μιας διόρθωσης, η Επιτροπή, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνει υπόψη τη φύση της παρατυπίας ή της τροποποίησης, καθώς και την έκταση και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των ελλείψεων που διαπιστώθηκαν στα συστήματα διαχείρισης ή ελέγχου των κρατών μελών.

Εάν δεν ληφθεί απόφαση για την ανάληψη δράσης είτε σχετικά με το στοιχείο α′ είτε σχετικά με το στοιχείο β′, παύει αμέσως η αναστολή των ενδιάμεσων πληρωμών.

[...]»

19 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1783/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 1999, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 213, σ. 1), που κατάργησε τον κανονισμό 4254/88, δεν περιλαμβάνει κανόνες σχετικούς με τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

20 Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 448/2001 της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2001, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΕ L 64, σ. 13), έχει ως ακολούθως:

«1. Το οικείο κράτος μέλος διαθέτει προθεσμία δύο μηνών για να απαντήσει σε αίτηση, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 39, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999, για να υποβάλει τα σχόλιά του και, κατά περίπτωση, να πραγματοποιήσει διορθώσεις, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις που η Επιτροπή δύναται να παρατείνει την προθεσμία.

2. Σε περίπτωση που η Επιτροπή προτείνει δημοσιονομικές διορθώσεις [κατά προβολή] ή κατ' αποκοπή, δίνεται στο κράτος μέλος η ευκαιρία να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών φακέλων, ότι η πραγματική σοβαρότητα της παρατυπίας ήταν μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Το κράτος μέλος, σε συμφωνία με την Επιτροπή, δύναται να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης σε ένα κατάλληλο ποσοστό ή ένα δείγμα των σχετικών φακέλων. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η χρονική παράταση που χορηγείται για αυτή την εξέταση δεν μπορεί να υπερβεί περαιτέρω την περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Τα αποτελέσματα αυτής της εξέτασης εξετάζονται με τον τρόπο που προσδιορίζεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 39, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη κάθε αποδεικτικό στοιχείο που παρέχεται από το κράτος μέλος εντός των προαναφερόμενων προθεσμιών.

3. Όταν το κράτος μέλος έχει αντιρρήσεις σχετικά με τις παρατηρήσεις πού διατύπωσε η Επιτροπή και λαμβάνει χώρα ακρόαση δυνάμει του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 39, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999, η τρίμηνη προθεσμία εντός της οποίας αποφασίζει η Επιτροπή δυνάμει τον άρθρου 39, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία της ακρόασης.»

21 Ο κανονισμός 1260/1999, που έπρεπε να επανεξεταστεί από το Συμβούλιο το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006, καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 210, σ. 25), ο οποίος εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, αυτού, στα εν λόγω Ταμεία, υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων προβλεπομένων από τους κανονισμούς που διέπουν το καθένα από τα Ταμεία αυτά.

22 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1783/1999 (ΕΕ L 210, σ. 1), δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη σχετικά με τη διαδικασία στον τομέα των δημοσιονομικών διορθώσεων που μπορεί να αποφασίζει η Επιτροπή. Το ίδιο ισχύει για τον κανονισμό (ΕΚ) 1828/2006 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1083/2006 και του κανονισμού 1080/2006 (ΕΕ L 371, σ. 1).

23 Οι εν λόγω δημοσιονομικές διορθώσεις αποτελούν το αντικείμενο κοινών κανόνων στα τρία αυτά Ταμεία και παρατίθενται στα άρθρα 99 έως 102 του κανονισμού 1083/2006.

24 Το άρθρο 100 του τελευταίου αυτού κανονισμού, με τίτλο «Διαδικασία», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Πριν λάβει απόφαση σχετικά με δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή κινεί τη διαδικασία ενημερώνοντας το κράτος μέλος σχετικά με τα προσωρινά συμπεράσματά της και ζητώντας από το κράτος μέλος να διατυπώσει τα σχόλιά του εντός διμήνου.

Όταν η Επιτροπή προτείνει [κατά προβολή] ή κατ' αποκοπή δημοσιονομική διόρθωση, παρέχεται στο κράτος μέλος η δυνατότητα να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών εγγράφων, ότι η πραγματική έκταση της παρατυπίας είναι μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Το κράτος μέλος, σε συμφωνία με την Επιτροπή, μπορεί να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης αυτής σε ένα κατάλληλο ποσοστό ή δείγμα των σχετικών εγγράφων. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο χρόνος που διατίθεται για την εξέταση αυτή δεν πρέπει να υπερβαίνει μία πρόσθετη περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη προθεσμία του πρώτου εδαφίου.

2. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία τα οποία υποβάλλονται από το κράτος μέλος εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1.

3. Όταν το κράτος μέλος δεν αποδέχεται τα προσωρινά συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, κατά τη διάρκεια της οποίας τα δύο μέρη συνεργάζονται στηριζόμενα στην εταιρική σχέση και προσπαθούν να επιτύχουν συμφωνία όσον αφορά τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που θα συναγάγουν.

4. Σε περίπτωση συμφωνίας, το κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιήσει εκ νέου τα σχετικά κοινοτικά κονδύλια, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 98, παράγραφος 2.

5. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας επιστολής της Επιτροπής.»

25 Το άρθρο 108 του κανονισμού 1083/2006, με τίτλο «Έναρξη ισχύος», προβλέπει, στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο, τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός τίθεται σε ισχύ την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 16, 25 έως 28, 32 έως 40, 47 έως 49, 52 έως 54, 56, 58 έως 62, 69 έως 74, 103 έως 105, και 108 εφαρμόζονται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού μόνον για τα προγράμματα που αφορούν την περίοδο 2007-2013. Οι λοιπές διατάξεις εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2007.»

26 Ο κανονισμός 1083/2006 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΕ L 347, σ. 320), του οποίου το άρθρο 145, παράγραφος 6, ορίζει ότι, «για την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση, με εκτελεστική πράξη, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης ή από την ημερομηνία παραλαβής των συμπληρωματικών στοιχείων, όταν το κράτος μέλος δεχθεί να υποβάλει τα εν λόγω συμπληρωματικά στοιχεία μετά την ακρόαση, [ότι η] Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία [και ότι] εάν δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας σε ακρόαση επιστολής της Επιτροπής».

27 Κατά το άρθρο 154 του κανονισμού 1303/2013, το άρθρο 145 του κανονισμού αυτού έχει εφαρμογή από 1ης Ιανουαρίου 2014.

28 Το άρθρο αυτό 145 αποτελεί μέρος του τετάρτου μέρους του κανονισμού 1303/2013, το οποίο περιλαμβάνει τους γενικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή στο ΕΤΠΑ, στο ΕΚΤ, στο Ταμείο Συνοχής και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας όσον αφορά τη διαχείριση και τον έλεγχο, τη δημοσιονομική διαχείριση, τους λογαριασμούς και τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

29 Διατάξεις περί της διαδικασίας στον τομέα των δημοσιονομικών διορθώσεων που μπορεί να αποφασίζει η Επιτροπή δεν περιλαμβάνουν ούτε ο κανονισμός (ΕΕ) 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1080/2006 (ΕΕ L 347, σ. 289), ούτε ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 480/2014 της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού 1303/2013 (ΕΕ L 138, σ. 5).

Το ιστορικό της διαφοράς και οι επίδικες αποφάσεις

30 Τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην παρούσα διαφορά, όπως εκτίθενται στις σκέψεις 1 έως 9 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνοψίζονται ως ακολούθως.

31 Με τις αποφάσεις C(94) 3456, της 9ης Δεκεμβρίου 1994, C(98) 121, της 5ης Φεβρουαρίου 1998 και C(1994) 3043/6, της 25ης Νοεμβρίου 1994, η Επιτροπή ενέκρινε, αντιστοίχως, τα επιχειρησιακά προγράμματα «Ανδαλουσία», του στόχου 1 (1994-1999), «Χώρα των Βάσκων», του στόχου 2 (1997-1999), και «Κοινότητα της Βαλένθια», του στόχου 1 (1994-1999).

32 Κατά τη διάρκεια των οικονομικών ελέγχων περατώσεως των προγραμμάτων αυτών, η Επιτροπή επέλεξε ορισμένα σχέδια προς έλεγχο. Από την εξέταση των σχετικών δειγμάτων προέκυψαν πολυάριθμες παρατυπίες, ορισμένες εκ των οποίων ήταν επαναλαμβανόμενες και συνίσταντο ουσιαστικά σε παραβάσεις των κανόνων της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και των κανόνων που διέπουν τα διαρθρωτικά ταμεία. Οι ως άνω παρατυπίες χαρακτηρίστηκαν από την Επιτροπή ως συστημικές.

33 Μετά από αλληλογραφία μεταξύ Επιτροπής και ισπανικών αρχών, το θεσμικό αυτό όργανο αποφάσισε να μειώσει τη συνδρομή του ΕΤΠΑ που είχε χορηγηθεί για το καθένα από τα ανωτέρω επιχειρησιακά προγράμματα, προβάλλοντας στο σύνολο των προγραμμάτων αυτών τα συστημικά σφάλματα που κατά την εκτίμησή της αποκάλυψε η δειγματοληπτική εξέταση.

34 Ειδικότερα, στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου περατώσεως όσον αφορά το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανδαλουσία», η Επιτροπή επέλεξε ένα τυχαίο δείγμα 37 σχεδίων επί συνόλου 5 319 που αντιστοιχούσε σε ποσό 870 341 396 ευρώ, ήτοι 16,69 % του τελικού ποσού των δηλωθεισών δαπανών, βάσει της δειγματοληψίας σε νομισματικές μονάδες και χρησιμοποιώντας το λογισμικό Audit Command Language (ACL), εργαλείο οικονομικού ελέγχου με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή. Τα συμπεράσματα του οικονομικού αυτού ελέγχου γνωστοποιήθηκαν στις ισπανικές αρχές με εκθέσεις της 19ης Οκτωβρίου 2004 και της 10ης Απριλίου 2006. Μετά από ανταλλαγή παρατηρήσεων και πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ Επιτροπής και ισπανικών αρχών, πραγματοποιήθηκε ακρόαση στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 2 και τις 3 Ιουλίου 2008. Η ως άνω ακρόαση οδήγησε σε ανάληψη δεσμεύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών να καταθέσουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το επιτρεπτό των σχετικών πράξεων εντός τριών εβδομάδων. Οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες υποβλήθηκαν με έγγραφα της 22ας Ιουλίου και της 5ης Αυγούστου 2008. Η Επιτροπή γνωστοποίησε τα τελικά συμπεράσματά της στις ισπανικές αρχές με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 2009. Οι αρχές αυτές απάντησαν με έγγραφο της 21ης Απριλίου 2009.

35 Με την απόφασή της C(2009) 9270, της 30ής Νοεμβρίου 2009, η Επιτροπή μείωσε κατά 219 334 437,31 ευρώ τη χορηγηθείσα συνδρομή του ΕΤΠΑ, ύψους 3 323 249 050,16 ευρώ, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανδαλουσία». Η εν λόγω μείωση αντιστοιχεί στην προβολή στο σύνολο του επιχειρησιακού προγράμματος των παρατυπιών τις οποίες η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει ως συστημικές.

36 Στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου περατώσεως όσον αφορά το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Χώρα των Βάσκων», η Επιτροπή επέλεξε ένα τυχαίο δείγμα 37 σχεδίων επί συνόλου 3 348 ύψους 266 765 981 ευρώ, που αντιστοιχούσε σε 36,98 % των δηλωθεισών δαπανών, εφαρμόζοντας την ίδια μέθοδο με αυτήν που είχε χρησιμοποιήσει για το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανδαλουσία». Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα του οικονομικού αυτού ελέγχου γνωστοποιήθηκαν στις ισπανικές αρχές με εκθέσεις της 17ης Αυγούστου 2005 και της 24ης Σεπτεμβρίου 2007. Μετά από ανταλλαγή παρατηρήσεων και πληροφοριακών στοιχείων, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες ακρόαση στις 22 και στις 23 Ιανουαρίου 2009. Η ως άνω ακρόαση οδήγησε σε ανάληψη δεσμεύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών να καταθέσουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το επιτρεπτό των σχετικών πράξεων εντός τριών εβδομάδων. Οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες απεστάλησαν με έγγραφο της 16ης Φεβρουαρίου 2009 και με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 10ης, της 23ης και της 24ης Φεβρουαρίου 2009. Η Επιτροπή γνωστοποίησε τα τελικά συμπεράσματά της στις ισπανικές αρχές με έγγραφο της 29ης Ιουλίου 2009. Αυτές απάντησαν με έγγραφο της 15ης Σεπτεμβρίου 2009.

37 Με την απόφασή της C(2009) 10678, της 23ης Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή μείωσε κατά 27 884 692,27 ευρώ τη χορηγηθείσα συνδρομή του ΕΤΠΑ, ύψους 301 152 434 ευρώ, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Χώρα των Βάσκων». Η εν λόγω μείωση αντιστοιχεί στην προβολή στο σύνολο του επιχειρησιακού προγράμματος των παρατυπιών τις οποίες η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει ως συστημικές.

38 Στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου περατώσεως όσον αφορά το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κοινότητα της Βαλένθια», η Επιτροπή επέλεξε ένα τυχαίο δείγμα 38 σχεδίων επί συνόλου 7 862 ύψους 607 075 404,63 ευρώ, που αντιστοιχούσε σε 28,72 % των δηλωθεισών δαπανών, εφαρμόζοντας την ίδια μέθοδο με εκείνη που είχε χρησιμοποιήσει για τα δύο άλλα επιχειρησιακά προγράμματα. Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα του οικονομικού αυτού ελέγχου γνωστοποιήθηκαν στις ισπανικές αρχές με εκθέσεις της 10ης Ιουνίου 2004 και της 10ης Απριλίου 2006. Μετά από ανταλλαγή παρατηρήσεων και πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ Επιτροπής και ισπανικών αρχών, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες ακρόαση στις 4 και 5 Νοεμβρίου 2008. Η ως άνω ακρόαση οδήγησε σε ανάληψη δεσμεύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών να καταθέσουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το επιτρεπτό των σχετικών πράξεων εντός τριών εβδομάδων. Οι εν λόγω πληροφορίες διαβιβάστηκαν με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 2008. Η Επιτροπή γνωστοποίησε τα τελικά συμπεράσματά της στις ισπανικές αρχές με έγγραφο της 29ης Μαΐου 2009. Αυτές απάντησαν με έγγραφο της 3ης Ιουλίου 2009 και με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 7ης Ιουλίου 2009.

39 Με την απόφασή της C(2010) 337, της 28ης Ιανουαρίου 2010, η Επιτροπή μείωσε κατά 115 612 377,25 ευρώ τη χορηγηθείσα συνδρομή του ΕΤΠΑ, ύψους 1 298 056 426,49 ευρώ, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινότητα της Βαλένθια». Η εν λόγω μείωση αντιστοιχεί στην προβολή στο σύνολο του επιχειρησιακού προγράμματος των παρατυπιών τις οποίες η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει ως συστημικές.

Οι προσφυγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

40 Με δικόγραφα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, αντιστοίχως, στις 11 Φεβρουαρίου 2010 (υπόθεση T-65/10), στις 8 Μαρτίου 2010 (υπόθεση T-113/10) και στις 24 Μαρτίου 2010 (υπόθεση T-138/10), το Βασίλειο της Ισπανίας άσκησε προσφυγές με αίτημα την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων.

41 Με διάταξη του προέδρου του εβδόμου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2010 αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των τριών αυτών υποθέσεων προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

42 Προς στήριξη των ως άνω προσφυγών, το Βασίλειο της Ισπανίας προέβαλε τέσσερις λόγους. Ο πρώτος στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, καθόσον η Επιτροπή δεν μπορούσε να προβεί στις δημοσιονομικές διορθώσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή βασιζόμενη σε προβολή των δειγματοληπτικών στοιχείων στο σύνολο της συνδρομής. Ο δεύτερος λόγος, που προβλήθηκε επικουρικώς, στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, καθόσον δεν διαπιστώθηκε καμία ανεπάρκεια του συστήματος διαχειρίσεως, ελέγχου ή δημοσιονομικού ελέγχου για τις επίμαχες αγορές. Ο τρίτος λόγος, που επίσης προβλήθηκε επικουρικώς, στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, καθόσον το δείγμα των σχεδίων που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις με κατά προβολήν υπολογισμό δεν ήταν αντιπροσωπευτικό των εν λόγω επιχειρησιακών προγραμμάτων. Ο τέταρτος λόγος στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2988/95 καθώς σε παραβίαση της αρχής της ενέργειας εντός εύλογου χρόνου, καθόσον η Επιτροπή υπερέβη τον απαιτούμενο χρόνο για να προβεί στις επίμαχες δημοσιονομικές διορθώσεις.

43 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε διαδοχικά τον τέταρτο, τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο και, επομένως, τις προσφυγές στο σύνολό τους.

Τα αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

44 Με την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— να αποφανθεί το ίδιο οριστικώς επί της διαφοράς και να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις της Επιτροπής, και

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

45 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

— να καταδικάσει το Βασίλειο της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

46 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως. Ο πρώτος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο, στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο εκτιμώντας ότι το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 συνιστά έννομη βάση που παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις στηριζόμενες σε υπολογισμό κατά προβολή δειγματοληπτικών στοιχείων. Με τον δεύτερο λόγο το Βασίλειο της Ισπανίας προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τον έλεγχο της αξιοπιστίας, της λογικής συνοχής, της καταλληλότητας και του πρόσφορου χαρακτήρα τού κατά προβολήν υπολογισμού τον οποίο χρησιμοποίησε η Επιτροπή εν προκειμένω, καθόσον, πρώτον, ο πληθυσμός του χρησιμοποιηθέντος δείγματος προσδιορίστηκε βάσει των δηλωθεισών δαπανών και όχι βάσει της χορηγηθείσας συνδρομής, δεύτερον, δαπάνες που δεν είχαν συγχρηματοδοτηθεί και οι οποίες αποσύρθηκαν από το κράτος μέλος αυτό ελήφθησαν συναφώς υπόψη, τρίτον, το δείγμα που χρησιμοποίησε η Επιτροπή χαρακτηρίζεται από έλλειψη ομοιογένειας και, τέταρτον, το ως άνω δείγμα δεν ήταν επαρκώς αξιόπιστο.

47 Η Επιτροπή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ο δεύτερος λόγος αναφέρεται σε πραγματικά ζητήματα, οπότε πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

48 Προκειμένου να εκδοθεί απόφαση επί της παρούσας αιτήσεως αναιρέσεως, πρέπει να σημειωθεί εκ προοιμίου ότι, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των προσφυγών ακυρώσεως που είχε ασκήσει το Βασίλειο της Ισπανίας, απορρίπτοντάς τες, κρίνοντας αβάσιμους τους τέσσερις λόγους που είχε προβάλει το κράτος μέλος αυτό προς στήριξη των ως άνω προσφυγών.

49 Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε πρώτον τον τέταρτο λόγο, που στηριζόταν κατ' ουσίαν στο ότι οι επίδικες αποφάσεις είχαν εκδοθεί από την Επιτροπή μετά από χρόνο ο οποίος δεν μπορούσε να λογίζεται ως εύλογος. Το Γενικό Δικαστήριο ωστόσο, στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε τον λόγο αυτό ως αβάσιμο. Αποφαινόμενο με τον τρόπο αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε ότι οι επίδικες αποφάσεις ήταν τυπικώς νομότυπες.

50 Εντούτοις, από τις αιτιολογίες που εκτίθενται στις σκέψεις 56 έως 89, καθώς και 93 και 94, των αποφάσεων Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) και Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157) προκύπτει συναφώς ότι η έκδοση από την Επιτροπή αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως διέπεται, από το έτος 2000, από την αρχή της ενέργειας εντός νόμιμης προθεσμίας και ότι η διάρκεια της προθεσμίας αυτής κυμαίνεται σε συνάρτηση με την εφαρμοστέα ρύθμιση.

51 Το Δικαστήριο κρίνει ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση την εν λόγω νομολογία, καθόσον αυτή, αντιθέτως, μπορεί να ισχύσει κατ' αναλογία στην υπό κρίση υπόθεση.

52 Έτσι, κατά το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της οικείας ακροάσεως και, σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας επιστολής της Επιτροπής.

53 Από το άρθρο 108, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006 προκύπτει ότι το εν λόγω άρθρο 100 εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2007 και στα προγράμματα που είναι προγενέστερα της περιόδου 2007-2013.

54 Ωστόσο, εν προκειμένω, οι ακροάσεις του Βασιλείου της Ισπανίας πραγματοποιήθηκαν, αντιστοίχως, στις 2 και στις 3 Ιουλίου 2008 για το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανδαλουσία», στις 22 και στις 23 Ιανουαρίου 2009 για το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Χώρα των Βάσκων» και στις 4 και στις 5 Νοεμβρίου 2008 για το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κοινότητα της Βαλένθια». Αντιθέτως, η Επιτροπή εξέδωσε τις επίδικες αποφάσεις, σχετικές με τα εν λόγω προγράμματα, αντιστοίχως, μόλις στις 30 Νοεμβρίου 2009, στις 23 Δεκεμβρίου 2009 και στις 28 Ιανουαρίου 2010.

55 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν τήρησε στην προκείμενη περίπτωση την προθεσμία των έξι μηνών που τάσσει το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006.

56 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, αφενός, η μη τήρηση των διαδικαστικών κανόνων που διέπουν την έκδοση βλαπτικής πράξεως, όπως το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προέβη στην έκδοση της επίμαχης αποφάσεως εντός της ταχθείσας από τον νομοθέτη της Ένωσης προθεσμίας, συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου (βλ. αποφάσεις Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, 68/86, EU:C:1988:85, σκέψεις 48 και 49· Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 103, καθώς και Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 103) και ότι, αφετέρου, αν ο δικαστής της Ένωσης διαπιστώσει, κατά την εξέταση της οικείας πράξεως, ότι αυτή δεν έχει εκδοθεί συννόμως, σε αυτόν εναπόκειται να συναγάγει τις συνέπειες της παραβάσεως ουσιώδους τύπου και, επομένως, να ακυρώσει την πράξη που παρουσιάζει το ελάττωμα αυτό (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, σκέψη 51· Επιτροπή κατά Solvay, C-287/95 P και C-288/95 P, EU:C:2000:189, σκέψη 55· Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 103, και Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 103).

57 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι κατά πάγια νομολογία, πέραν των εξαιρετικών περιπτώσεων όπως ιδίως εκείνων που προβλέπουν οι Κανονισμοί Διαδικασίας των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, ο δικαστής της Ένωσης δεν μπορεί να στηρίξει την απόφασή του σε λόγο τον οποίο έλαβε υπόψη αυτεπαγγέλτως, έστω και αν πρόκειται για λόγο δημοσίας τάξεως, χωρίς να έχει προηγουμένως καλέσει τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του λόγου αυτού (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιρλανδίας κ.λπ., C-89/08 P, EU:C:2009:742, σκέψη 57, καθώς και ΓΕΕΑ κατά National Lottery Commission, C-530/12 P, EU:C:2014:186, σκέψη 54).

58 Όσον αφορά το ζήτημα της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) και Ισπανία κατά

Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), που αφορούσαν ταυτόσημα κατ' ουσίαν πραγματικά και νομικά ζητήματα, το Βασίλειο της Ισπανίας και η Επιτροπή είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν τις απόψεις τους για το ζήτημα αυτό. Εξάλλου, στις εν λόγω υποθέσεις, το Δικαστήριο είχε ζητήσει από τους διαδίκους να επικεντρώσουν τις αγορεύσεις τους στο ως άνω ζήτημα.

59 Επιπλέον, η νομολογία αυτή έχει επιβεβαιωθεί έκτοτε επανειλημμένα από το Δικαστήριο (βλ. αποφάσεις Ισπανία κατά Επιτροπής, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, και Ισπανία κατά Επιτροπής, C-513/13 P, EU:C:2014:2412).

60 Επομένως, αφενός, η Επιτροπή είχε επαρκώς την ευκαιρία να εκθέσει, στο πλαίσιο διαλόγου με δυνατότητα εκατέρωθεν προβολής απόψεων, τους λόγους και τα επιχειρήματά της σχετικά με το περιεχόμενο της τασσόμενης με το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006 προθεσμίας και, αφετέρου, η νομολογία του Δικαστηρίου περί της ερμηνείας της διατάξεως αυτής πρέπει να λογίζεται ως παγιωμένη.

61 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η υπό κρίση υπόθεση αποτελεί ειδική περίπτωση, υπό την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως, και ότι παρέλκει να κληθούν οι διάδικοι να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του λόγου αυτού.

62 Υπό τις συνθήκες αυτές, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή εξέδωσε τις επίδικες αποφάσεις χωρίς να τηρήσει τη νόμιμη προθεσμία που προβλέπει κανονισμός του Συμβουλίου.

63 Ως εκ τούτου, απορρίπτοντας τις προσφυγές που άσκησε το Βασίλειο της Ισπανίας αντί να συναγάγει τις συνέπειες της παραβάσεως ουσιώδους τύπου όσον αφορά τις επίδικες αποφάσεις, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

64 Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Επί των πρωτόδικων προσφυγών

65 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί το ίδιο να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.

66 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του τα στοιχεία που είναι απαραίτητα προκειμένου να αποφανθεί οριστικώς επί των προσφυγών ακυρώσεως που άσκησε το Βασίλειο της Ισπανίας κατά των επίδικων αποφάσεων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

67 Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 50 έως 63 της παρούσας αποφάσεως, οι επίδικες αποφάσεις πρέπει να ακυρωθούν λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου.

Επί των δικαστικών εξόδων

68 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

69 Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας είναι ο νικήσας διάδικος στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας και ότι η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου έγινε δεκτή, η Επιτροπή καταδικάζεται, σύμφωνα με τα αιτήματα του Βασιλείου της Ισπανίας, στα δικά της έξοδα καθώς και στα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το εν λόγω κράτος μέλος, τόσο πρωτοδίκως όσο και στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ισπανία κατά Επιτροπής (T-65/10, T-113/10 και T-138/10, EU:T:2013:93).**

2) **Ακυρώνει τις αποφάσεις της Επιτροπής C(2009) 9270, της 30ής Νοεμβρίου 2009, C(2009) 10678, της 23ης Δεκεμβρίου 2009, και C(2010) 337, της 28ης Ιανουαρίου 2010, περί μειώσεως της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ) που χορηγήθηκε στο πλαίσιο, αντιστοίχως, του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανδαλουσία» του στόχου 1 (1994-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(94) 3456 της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1994, του επιχειρησιακού προγράμματος «Χώρα των Βάσκων» του στόχου 2 (1997-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(1998) 121 της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 1998, και του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινότητα της Βαλένθια» του στόχου 1 (1994-1999) κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως C(1994) 3043/6 της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 1994.**

3) **Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα του Βασιλείου της Ισπανίας και στα δικαστικά της έξοδα, τόσο στην ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία όσο και στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης.**

(υπογραφές)